

Társművészetek

2012-t írunk, s már tavasz van. Még jó, hogy neve ellenére nem szokik, hanem marad: idén szokóév van, szokónappal, ami február 24-re esett. Az év fordult, évfordulóiban gazdag évre, pillantsunk hát a társművészetekre, és nem csak kerek évfordulókra.

Szöveg: Viant Katalin

ÉVFORDULÓK

832 ÉVE

1180-ban rajzolta le Herrad von Lansberg Hortus a hét szabad művészet (septem artes liberales) rendszerét, melynek a zene a Négyes út eleme a csillagászat, a számtan és mértan mellett.

700 ÉVES

1300 körüli az Ómagyar Mária-siralom, melyet ismeretlen magyar szerző Geoffroi de Breteuil (+1196) francia költő latin nyelvű himnuszának szabad átköltésével alkotott meg. A köl-

mény, mely egy darabos, latin nyelvű szöveg tetszetős, lírai feldolgozása, csengő alliterációival, csiszolt technikájával arra mutat, hogy kora magyar irodalmának nem első és egyetlen alkotása, hanem egy már kialakult lírai stílus egyik terméke. Az Ómagyar Mária-siralom szóképekben gazdag versművészete egyedülálló. 1922-ben fedezték fel egy 13. századi latin nyelvű hártakódexben, a Leuveni Kódexben, amit többszöri próbálkozás után a budapesti Országos Széchényi Könyvtár 1982-ben cseréjén szerzett meg, azóta a magyar nemzeti könyvtárban őrzik.

A 300 ÉVVEL EZELTŐTT

elhunyt török Buhurizade Mustafa Itrit komponista és zenesz, valamint a 150 évvel ezelőtt alapított pétervári Rimszkij-Korszakov Konzervatórium is szerepel az UNESCO 2012-es ünnepeltjei között.

209 ÉVE

1803-ban találták meg a Carmina buranát Bajorországban. Ez idő tájt vásárolta meg az USA Louisiana államot Franciaországtól; indult el az első közforgalmú lóvasút; már zajlottak a napóleoni háborúk. Ekkor született Deák Ferenc, a „haza bölcse”, Berlioz francia zeneszerző; már épült a

Sándor-palota; ekkor halt meg Klopstock német költő, Herder német filozófus.

207 ÉVE

1805-ben halt meg L. R. Boccherini Madridban. Ő „találta fel” a két gordonkával játszó vonósötöst és a zongoraötöst.

165 ÉVE

1847-ben jelent meg először a Carmina burana. Ez évben született Mikszáth Kálmán, Hauszmann Alajos, Hugonnai Vilma, Edison, Bell, Pulitzer. Ekkor halt meg Mendelssohn, kinek 1826-os Szentivánéji álom c. nyitányát májusban játssza a BDZ megelőlegezve az év leghosszabb (júniusi) napját.

<http://create.mome.hu/liszt/>

150 ÉVE

1862-ben született az osztrák Klimt (a k i t e g é s z é v b e n ünnepel

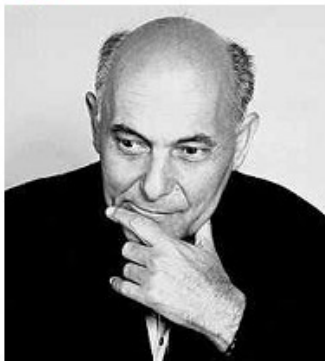
Ausztria: www.austria.info.hu), aki 117 évvel ezelőtt a zenét húros hangszereken játszó nőalakként ábrázolta.

122 ÉVE

1890-ben mutatták be a Parasztsücsület c. Mascagni-operát Rómában, s még ugyanebben az évben a Magyar Királyi Operában, Mahler vezényletével. Később

Fülöp Zoltán gyönyörű díszletei között „játszták” a húsvéti történetet az Erkel Színházban, mely lassan ébred csipkerózsikaálmából. 2011-ben Fülöp Zoltán munkáiból Donizetti: Don Pasquale c. operája volt látható.

SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJÁN

Solti György neve felkerült az UNESCO 2012-es ünnepeltjeinek listájára (az orvos Szentágotthai Jánossal együtt), melyen többek között 2011-ben Liszt Ferenc neve volt, 2013-ban pedig Robert Capa neve lesz olvasható. Solti György 40 éve (1972-ben) lett „sir”, azaz lovag.

90 ÉVE

halt meg Gárdonyi Géza, aki Kosztolányi szerint „Széled és egyszerű. Tárgyaival szemben pedig szerény, majdnem alázatos”.

61 ÉVE

1951-ben nyitott a Magyar Optikai Művek (MOM) művelődési háza. Tervezője Dávid Károly, aki Ferihegy 1-es terminálját is tervezte. MOM gyár már nincs,

de „szocreál” „művháza” megmenekült: modern elemei miatt 1990 óta védett.

83 ÉVE

írta le Kodály Zoltán, hogy „Énekelni mindenki tudhat”. Arra a kérdésre, hogy „Ki a jó zenész?”, nem három szóban, hanem 4 pontban válaszolt. „Kiművelt ballással, kiművelt értelemmel, kiművelt szívvel és kiművelt kézzel kell rendelkezni, és ezeknek teljes egyensúlyban kell lenniük.”

55. ÉVFORDULÓJÁT

ünnepli a Budapesti Akadémiai Kórustársaság 2012-ben az African Sanctus és a Carmina burana közös próbáival, a közös fellépéssel és Örökös tagok avatásával. Csak így tovább!

23 ÉVE

1989-ben készült a kép Darvas Ivánról, aki Patrick Süskind: A nagybögő c. egy személysében nyújtott remek alakítást a bögőjét egyszerre gyűlölő és imádó muzsikusról.

21 ÉVES

idén a Zeneakadémia Hangszerészképző Iskolája. Igazgatója Lendvai Tamás, aki egyben a Hangszerek Napja „atyja” is. A májusi ünneppel a zenei élet harmadik tartóoszlopát, a háttérbe

szorult hangszert és készítőjét méltó helyére, a zeneszerző és az előadó mellé szeretnék helyezni.

16 ÉVE

1996-ban készült Pérely Zsuzsa gobelinje, 6 éve pedig V. Majzik Mária szobra Kőlcsey 1823-ban született Himnuszáról.

4 ÉVES

a fuvolát csaknem tökéletesen megszólaltató japán robot. A youtube-videón Rimszkij-Korszakov híres Dongóját adja elő (lásd: Waseda Flutist Robot).

DOHNÁNYI-SAROK

DLA-téma lett Dohnányi.

Nagy Enikő brácsaművész doktorátusának témája: „Dohnányi Ernő kamaraművei a brácsa vonzásában”. A tézisek közt olvasható: „A sors megadta, hogy Dohnányi néhány zenekari művével közvetlen kapcsolatba kerülhettem”, s hogy „...nem járunk messze az igazságtól, ha külön szimpátiát sejtünk Dohnányi részéről a brácsa irányába”. DLA címet Budapesten a Liszt Ferenc Zene-művészeti Főiskola adományozhat. A DLA jelentése Doctor Liberalium Artium vagy Doctor of Liberal Arts, s nem más, mint hivatásos művészeti doktorátus a Liberal Arts, azaz a szabad vagy kreatív művészetek (építészet, tánc, zene, színház, vizuális művészetek) terén.

Dohnányi Ernő családi levelei közül az 1912. július 10-i részletével búcsúzzunk Közönségünk-től, melyet nővérének írt: „Kedves Micszi! ...én most leveleket írok görccsösen, és görccsösen geschäftleke, a tout pris meg akarok gazdagodni. Minden szépet és jót, kézcsók, csók etc. És jó mulatást nyáron, kevés bőséget ek...szerető Ernője”

A Hangoló Magazint online a www.bdz.hu oldalon olvashatja.